

Koodinpurkajan opas

CC BY 4.0 © Olli Ruohomäki 8.5.2026

Tähän on koottu selkeät ohjeet, miten gairaigoja voi purkaa kuin salakirjoitusta. Se ei sitä tietenkään ole, mutta sana-arvoitusten ratkominen on monista mukavampaa ajanvietettä kuin kieliopin opiskelu.

1. Lue merkit äännejonona ja kuuntele, muistuttaako se jotain englannin sanaa.
2. Poista pakkovokaalit:
 - Poista lopun **U**: Jos sana päättyy u-vokaaliin, se on usein vain tekninen apuväline konsonantin lausumiseksi. (Esim. *desuku* → *desk*).
 - Poista **T:n** ja **D:n** perästä **O**: Japanissa t ja d eivät yleensä saa parikseen u-vokaalia, vaan niiden perään liimataan o. Jos lopussa on o-vokaali, kokeile poistaa se. (Esim. *hinto* → *hint*, *pado* → *pad*).
3. Japanissa ei ole kaikkia länsimaisia konsonantteja. Jos äännejoono sisältää alla olevia korvauksia, palauta ne takaisin englannin äänteiksi.
 - **R** → **L** (*raito* → *light*, *bīru* → *beer*, *kā* → *car*)
 - **B** → **V** (*bideo* → *video*)
 - **S / Z** → **Th** (*shīmu* → *theme*, *zatto* → *that*)
 - **Chi / Ji** → **Ti / Di** (*chiketto* → *ticket*, *dejitaru* → *digital*)
 - **Shi** → **Si** (*shiti* → *city*)
 - **Fu / Fa** → **F** (*fairu* → *file*)
 - **geminaatti** っ → **kaksoiskonsonantti** (*kappu* → *cup*, *batto* → *bat*)
 - **vokaalihäntä (pitkä vokaali)** → **R/Lpäätteinen konsonantti** (*bīru* → *beer*, *kā* → *car*)
4. Joissakin englannin kirjaimissa ei ole varsinaista konsonanttikorvausta, vaan japanin kirjoitus seuraa ääntämystä. Nämä kirjaimet katoavat, ja siksi voi kokeilla reverse-engineeringissä, mitä englannin kirjain on voinut olla.
 - **K** → **C** (*kamera* → *camera*, *karē* → *curry*, *sentā* → *center*, *shiti* → *city*)
 - **K / Ku** → **Q** (*kuikku* → *quick*, *kuīn* → *queen*, *kuesuto* → *quest*)
 - **K / Ku / Ks** → **X** (*bokkusu* → *box*, *takushī* → *taxi*, *zairofon* → *xylophone*)
 - **U / W-äänne** → **W** (*wain* → *wine*, *raito* → *write*)
 - **F** → **PH** (*fon* → *phone*, *firosofi* → *philosophy*)
 - **F / Ø** → **GH** (*naito* → *night*, *rafu* → *laugh*)
 - **N** → **KN** (*naifu* → *knife*, *nito* → *knit*)
 - **S** → **PS** (*saikoroji* → *psychology*, *sāmu* → *psalm*)
 - **shon** → **TION / SION** (*sutēshon* → *station*, *misshon* → *mission*)
5. Jos pääsit jo lähelle jotain englannin sanaa, mutta jokin konsonantti puuttuu, syy voi olla yksinkertainen: Hiljainen kirjain englannissa on näkymätön gairaigossa. Kokeile näitä kohtaan, josta kirjain ehkä puuttuu.
 - **K** sanan alussa: *knight*, *know*, *knee*
 - **GH** sanan lopussa: *night*, *though*, *laugh*
 - **B** ennen t:tä tai m:ää: *debt*, *doubt*, *bomb*, *climb*
 - **L** tietyissä yhdistelmissä: *calm*, *walk*, *talk*, *half*
 - **W** tietyissä alkuasemissa: *write*, *wrong*, *sword*
 - **G** ennen n:ää: *sign*, *design*
 - **H** tiettyjen konsonanttien jälkeen: *honest*, *hour*, *ghost*
 - **T** tietyissä yhdistelmissä: *castle*, *whistle*

Yhteenvetona: tilanne, kielen rakenne ja rajoitteista auttavat mallintamaan sanaa takaisin englantiin.

- Mitä sanoja tässä tilanteessa usein käytetään?
- Minkä sanan lauseen alkuosan avulla voisi ennustaa?
- Missä kohdissa voi olla pakkovokaaleja?
- Mitä konsonantteja voi olla korvattu?
- Mitä hiljaisia kirjaimia sanasta ehkä puuttuu?

Liioitellen voidaan sanoa, ettei gairaigoja oikeastaan opetella, vaan niitä vain tulkitaan. Se on salakoodi, joka saattaa avautua, kun miettii, minkä englanninkielisen sanan japanilainen voisi sanoa tällä tavalla.